Petra Vavroušová. Gerundium ve španělštině a jeho ekvivalenty v češtině

(Posudek oponenta diplomové práce)

Předmětem diplomové práce Petry Vavroušové je monografický pohled na španělské gerundium a jeho rozmanité aspekty, zvláště pak konfrontace s češtinou. Teoretickým rámcem práce je pojednání o gerundiu v kolektivní *Gramática descriptiva de la lengua española* a v nejnovějších mluvnicích španělštiny, českých i španělských. Diplomantka s pochopením a nezkresleně informuje o hlavních přístupech ke gerundiu z hlediska strukturálně funkčního a jednotlivá tvrzení dokládá konkrétními výpověďmi převzatými z těchto prací.

Konkrétní rozbor použití španělského gerundia v textech vychází z průzkumu paralelního česko-španělského korpusu InterCorp. Diplomantka svědomitě aplikuje teoretické poznatky na interpretaci funkcí gerundia a hledá jeho ekvivalenty v češtině. Vychází z předpokladu, že stylistická hodnota českých přechodníků je od hodnoty španělského gerundia odlišná: v češtině jde o prostředky výrazně knižní, ve španělštině nikoli. Jednotlivé aspekty španělského gerundia a jeho českých ekvivalentů jsou uchopeny i statisticky v ilustrativních tabulkách. Funkce gerundia jsou zdařile shrnuty v grafu na str. 13.

I když jde o práci převážně materiálovou, jsou z ní vyvozeny jasné a bezchybné závěry konfrontační povahy a je v ní uplatněn moderní přístup k jazykovému materiálu využívající paralelního korpusu. Práce je dobře strukturovaná, pojmový aparát vyčerpává všechny zjištěné výskyty gerundií. Hojné statistické tabulky velmi zevrubně charakterizují gerundium v konfrontačním pohledu a místy jsou obsahově nápadité, např. na str. 69-70 je sledováno 35 sloves nejčastěji použitých v tvaru gerundia. Někde by se interpretační uvažování dalo ještě rozšířit. Např. ze srovnání s infinitivem ve funkci kondenzoru druhého sdělení by vyplynula větší sémantická vágnost gerundia (funkci infinitivu často pomáhá specifikovat předložka, což často platí i pro vedlejší větu).

Perifráze povahy slovesného děje s gerundiem jsou zajímavé nejen z hlediska překladu do češtiny, nýbrž i jako premorfologické útvary, v nichž je významové sloveso postupně desyntaktizováno a stojí na přechodu k analytickému morfologickému paradigmatu; polopomocné verbum finitum je naproti tomu oslabeno sémanticky.

Poněkud povšechné je konstatování o typologické odlišnosti obou jazyků: dá se na tak izolovaném jevu, jakým je překlad gerundia do češtiny vůbec nějaká typologická rozdílnost relevantně postihnout?

V práci jsou ojedinělé překlepy, soustavnou odchylkou od normy spisovné češtiny je španělštinou ovlivněné adjektivum *enfatický* (17, 23 aj.); chybné je psaní spojky *nebo-li* (17) a vztažné zájmeno ve spojení *(vyjadřuje) samostatný děj, jež doprovází* (15); nelogické je exemplifikační souvětí *Aun comiendo mucho, engordaría/engordarían,* kde jde zjevně o přehlédnutí (*no engordaría/no engordarían*); substantivizovaný tvar ve spojení *el padrino del doctorando* bych nepovažoval za gerundium, nýbrž za reziduum latinského gerundiva (dokázala by autorka říci proč?).

V zásadě je možno říci, že cíle práce bylo uspokojivě dosaženo: autorka prozkoumala funkce gerundia velmi svědomitě a českých ekvivalentů náležitě využila k jejich interpretaci. Zároveň velmi zdařile ukázala, že korpusového materiálu lze s úspěchem využít i k funkčně založenému výkladu gramatiky.

Předloženou práci plně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 2. 6. 2011

Prof. PhDr. Bohumil Zavadil, CSc.